

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

3 De privilegiorum conditionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

Adgretto quomodo in supradictis privilegii sepe concedi-
7 possunt invocare brachium facultate: quae quidem concessio
ad maiorem abundantiam est, nam iure ipso tenentur iudices
& facultates Ecclesiastico fauere: si in suo officio impediatur, &
auxilium expostulet, ut conitit ex his, quae tradit Roland. à
Valle in consil. 39. lib. 1. Menoch. lib. 2. de arbit. cent. 5. casu
452. n. 4. & alij ab eisdem relati. Quapropter iudex delegatus,
& virtute privilegiorum ad eorum observationem electus, si
vident privilegatos à secularibus impediri, poterit invocare
auxilium secularis iudicis: quod si parere noluerit, poterit
auxilium compellere, aliàs inuitus esset invocandi concessio, si
simul non daretur potestas compulsiva tenentis: sic aliis relatis
docet Emanuel Rodrig. tom. 1. quest. 8. art. 14.

8 Difficultas autem est, an debeat secularis iudex certifi-
cari de iustificatione causae, ut teneatur auxilium praestare, an-
tequam censuris compelli à iudice Ecclesiastico? Negat
Eman. supra, cum Aualos in diract. iudic. Ecclesiast. 2. p. cap. 13.
n. 13, quia si haec informatio, & certificatio requiritur, facile
poterit à iudice seculari repelli auxilium, affirmans non esse fa-
cile iustificationem causam. Item in competencia iurisdictionis, &
praecipuo inter Ecclesiasticum iudicem, & secularium Ec-
clesiasticus debet sententiam pronuntiare, & teneat ei obedire
secularis: ut multis relatis docet Couarr. pract. 99. c. 33. n. 1.
ubi, quibus & suffragatur. Ergo impertinet eis quilibet
offensio litterarum, & informatio, siquidem semper standum est
pro iudice Ecclesiastico. Verum probabilius credo debeat iudi-
cem Ecclesiasticum ostendere seculari iudici, à quo petit auxi-
lium, facultatem, quam habet, & iustitiam ad petendum, ut se
pudenter omnes procedat: aliàs pluribus vexationibus res ef-
fectu expolita. Haec tamen manifestatio per ostensionem authen-
ticam litterarum, per informationem summariam factam ab
ipsomet iudice Ecclesiastico fieri debet, quod si his non credit
iudex secularis, & ob id tenuit auxilium praestare, poterit tunc
Ecclesiasticum illam excommunicatione, aliàsve censuris coactus
quia sufficienter manifestavit se iuste procedere.

Aduerto etiam in pluribus privilegiorum privilegiorum condi-
titionibus, haberi hanc clausulam, *admodum decretis Con-*
cilij Tridentini contraria non sint; per quam exceptionem so-
lùm intelligantur excepta ea, quae Concilij Tridentini decretis
specialiter reuocantibus sunt contraria. Quare omnia privilegia,
quae per Concilium specialiter reuocata non sunt, illa confir-
matione censentur confirmata: & ita tradit alios allegans, & bene probans
Eman. Rodrig. reg. 99. tom. 1. q. 8. art. 6. & 7. expendit, quae pri-
uilegia derogantur per Tridentin. regularibus.

PUNCTUM III.

De privilegiorum conditionibus.

7 Vplex conditio videtur expostulanda ad privilegium. Pri-
ma scriptura. Secunda promulgatio. Necessitatem harum
conditionum in praesenti examine intindimus. Et quidem si de
privilegio consuetudine comparato loquamur, certum est nul-
lam aliam scripturam, & promulgationem in illo esse posse,
praeter ipsos actus, quibus consuetudo inducitur. Quare solum
de privilegio à Principe concessio controuerti poterit.

§. I.

An requiratur scriptura ad privilegium.

- 1 Non est necessaria.
- 2 Proponitur quaedam obiectio, si illi satis.
- 3 An habeat locum in beneficiis.
- 4 An in facultate residendi.
- 5 An in facultate ingrediendi monialium monasteria.
- 6 An in iudiciis à Romano Pontifice designatis.
- 7 An in remissionibus delictorum in nostro regno.
- 8 An in gratia, quae consistit in iure ad agendum, qui affir-
ment ad hanc gratiam necessariò requirit scripturam.
- 9 Probabilius est oppositum.

10 Communis est sententia, scripturam per se necessariam
non esse ad gratiae valorem: sic sumitur ex Clem. dudum,
ubi, in quibus per ipsos, de sepulchris, ubi, vniuersa privilegia gra-
tias vel indigentias, verbo, seu scripto, seu quacumque forma
tunc, & ex Extravas. eius dominici, de panis. & remiss. ibi,
tam verbo, quam scriptis confectis litteris, & ex cap. in institutionis,
25. q. 2. quod est ex Gregor. sine qua scripto decernimus, sine
qua in nostra praesentia videntur esse disposita, & tradit glossa
in suprad. Clement. Salas disp. 17. sect. 2. n. 20. Bonac. disp. 1. q. 1.
p. 4. circa fin. Nauar. lib. 2. de primog. c. 7. n. 55. nosster Molin. tom. 3. de iu-
ris, disp. 599. n. 1. Masc. de probat. v. g. conclus. 845. art. 14. Suar.
lib. 8. de leg. c. 1. n. 2. Thom. Sanch. lib. 3. disp. 35. n. 10. & lib. 8.
de matr. disp. 29. n. 2. & alij innumerati ab eisdem relati. Probat,
quia totus valor privilegij pendet ex voluntate concedentis,
Terq. de Castro Sum. Mor. Pars I.

quae verbis sicut scriptura manifestari potest. Secundo nemo
potest arctari lege lata à Principe contra Principis voluntatem.
Ergo si Princeps vult te non arctare, eo ipso liber existis. Ut
autem haec libertas tibi constet, scriptura non est necessaria: sed
verbo, aut aliis signis id fieri potest. Tertiò, quia privilegium
est quaedam donatio: donatio autem perfecta est, etiam si lit-
terae non expediuntur.

2 Sed obicitur. Ante expeditionem litterarum censetur gra-
tia informis, & imperfecta, ut colligitur ex regul. 25. Cancell. ubi
dicitur, ne iudicetur iuxta formam supplicationum signatarum
super quibusdam imperationibus, & concessionibus, sub scri-
pto verbo, placet, vel fiat, quia gratia Apostolica informis cen-
setur, & imperfecta. Et confirmat. Officiales Pontificis pos-
sunt expeditionem litterarum impedire. Ergo signum est gra-
tiam non esse plenè consummatam ante illarum expeditionem.
Confirmo secundo ex reg. Cancell. 51. aliàs apud Rebuff. praxi
benef. 56. ubi cauetur dispensationes non suffragari, nisi litteris
expeditis. & Gregor. XIII. reg. 50. Cancell. sic disponit: Nulla
talis dispensatio, cuiquam in iudicio, vel extra suffragatur;
antequam super ea litterae Apostolicae sint confectae.

3 Respondeo ex communi sententia gratiam, & facultatem
concessam à Pontifice verboreus censeri informem, & imper-
fectam in ordine ad iudicium; quia non habet perfectionem
necessariam, ut ex illa iudicetur: at in se formale, & perfecta
est, & in foro conscientiae omnino valida, & ius impetranti ac-
quirunt, ex cap. si pro de rescriptis, in 6. cap. fin. de concess.
prabend. in 6. & ex aliis in principio relatis. Ad confirmatio-
nem primam concedo officiales posse impedire expeditionem
litterarum, sed non obinde sequitur perfectam gratiam non esse;
sed non esse perfectam ad iudicium, & forum externum, & eod-
dem modo explicandae sunt regulae illae Cancellariae, quibus ca-
uetur gratias à Pontifice factas litteris non expeditis, non suf-
fragari in iudicio neque extra, hoc est in iudicio contentio-
so, neque extra iudicium; in foro tamen externo publico
non suffragari. Quapropter si aliquis incapax alicuius muneris,
officij vel beneficii, virtute huius dispensationis, viuae vocis
oraculo impetrata se opponat, poterit non solum in iudicio
contentioso, sed etiam nullo iudicio precedente repelli: quia
tam in foro iudiciali, quam publico non suffragatur gratia sic
obtentata. Dixi, gratiam à Pontifice concessam, litteris non ex-
peditis, non suffragari in foro externo (est in se perfecta fit.)
Nam gratiae aliae concessae ab inferioribus Praelatis, à Rege, &
aliis secularibus Principibus, non solum in foro conscientiae,
sed etiam iudiciali suffragari possunt, si per testes sufficienter
probentur; quia nullo iure cautum est oppositum: & ita tenet
alios referens Mascard. de probat. concl. 845. n. 11. Azenedo l. 2.
tit. 25. lib. 8. nona recop. n. 2. Quae verò ratione debeat probari,
consulendi sunt Mascard. Azenedo, Matienzo ibi Cauillos 99.
pract. q. 722.

4 Supradictae doctrinae plures limitationes adhibentur à
Doctoribus. Prima est in beneficiis collatis, confirmatis, vel
vniuersis à Sede Apostolica, quorum possessionem nullus appreh-
endere potest, nisi litteris expeditis: alioqui totum est irritum,
nec facit fructus suos, & beneficiis obtentis priuatur, nec iu-
uari potest annali, biennali: aut triennali possessione; quia est
intrusus; & violentus possessor: & ex Extravas. incurrisi, de
elect. iuncta constitutione Pauli III. quae incipit cum nobis, &
Iulij II. quae incipit Romani Pontificis, quae constitutiones ad
beneficia ab ordinariis impetrata non extenduntur; ac proinde
litteris non expeditis poterit impetrans capere possessionem,
& fructus accipere, ut docuit Azor tom. 4. lib. 5. cap. 2. q. 5.
circa fin. Bonac. disp. 1. q. 1. p. 4. n. 50. Aduerto tamen, etsi non
possis beneficii collati à Sede Apostolica capere possessionem
litteris non expeditis: at facta gratia poteris commutare cum
alio, quia est tuum, sic ex Rebuff. Ioan. Monach. & aliis tradit
Mascard. de probat. concl. 845. n. 18. & colligitur ex Sanch.
& aliis ab ipso relatis lib. 8. de matr. disp. 29. n. 5.

5 Secundo limitant Doctores in facultate non residendi in
beneficiis curam animarum habentibus: quae ut valida sit, vltra
causam exigit dari in scriptis ab ordinario, sic Trident. sess. 25.
c. 5. reform.

6 Tertiò in facultate ingrediendi intra septa monasterij,
quae valida non est sine Episcopi, vel superioris licentia in scri-
ptis obtenta, Trident. sess. 25. c. 1. de reform.

7 Quarto in iudiciis signatis à Romano Pontifice, quique
ad iudicandum eliguntur, qui non possunt inchoare iudicium,
quo usque litterae iurisdictionem concedentes expendantur: con-
stat ex suprad. reg. Cancell. 25. de non iudicando iuxta formam
supplicationis. & tradit ibi Gomez q. 6. n. 1. Molin. lib. 1. de pri-
mog. c. 7. n. 56. & 57. nosster Mol. tom. 3. de iustit. disp. 499. n. 2.
Thom. Sanch. lib. 8. de matr. disp. 29. n. 10. Alij verò iudices à se-
culari Principe, vel Episcopis signati hac regula non tenentur.

8 Quintò limitatur ex legibus nostri regni, in remissionibus
delictorum; inualida enim est delicti remissio à Rege facta,
quo usque Rex suo nomine, & sigillo obligauerit remissio-
nem, & insuper duo Consiliarij; constat ex l. 1. tit. 25. lib. 8. no-
na compilat. tradit, & pluribus exornat Azenedo ibi à n. 2.

9 Sextò, & praecipue limitatur in gratia quae consistit in fa-
cto, & praecipue limitatur in gratia quae consistit in fa-
cto, & praecipue limitatur in gratia quae consistit in fa-
cto, & praecipue limitatur in gratia quae consistit in fa-
cto, & praecipue limitatur in gratia quae consistit in fa-

DE
ASTRO
PALACIO
ROMA

ho, non in iure ad agendum, hoc est, quae consistit in sola concessione Principis, non in potestate ad aliquid ex concessione faciendum. Quapropter dicunt Doctores statim referendi, dispensationem factam alicuius irregularitatis; & inhabilitatis, remissionem obligationis contractae, confirmationem alicuius facti validam esse literis non expeditis: ac vero gratia seu facultas facta alicui, ut aliquid operetur, quod alias efficere non poterat, nulla est, quovisque literae expendantur, sic Bald. in l. falsus, num. 21. Cod. de furtis, & ex illo tradit Molin. lib. 2. de primogen. cap. 7. n. 57. & seqq. Gutier. quast. canon. lib. 2. cap. 17. n. 4. & quast. pract. lib. 2. q. 75. n. 2. Auendanno l. 43. Tauri. gl. 1. n. 2. Man. Rodr. qq. reg. tom. 2. q. 46. art. 8. Matienz. lib. 5. compil. di. 7. l. 1. gl. 2. 3. 4. & 5. & indicat (licet obscure) Azueved. ibi n. 13.

Et quae doctrina infert supradictus Molin. Matienz. & Azueved. non esse validam licentiam concessam a Rege nostro instituendi maioratum, quovisque subscribat, & literis expeditur concessionem: & inclinat videtur in hac parte noster Molin. tom. 3. disp. 599. numer. 3. non ob rationem generalem gratiae, & privilegii ad aliquid agendum, sed ob peculiaris illa, quae in hac gratia servatur. Secundo infert Gutier. eadem quast. 75. num. 2. & Man. art. 8. licentiam concessam a Pontifice Episcopis ad testandam, non valere, quovisque literae expendantur, quia est ad aliquid agendum. Tertio infert supradicti DD. omnes illas gratias, quae ad aliquid faciendum sunt concessae, quaeque, ut ipsi dicunt, non habent esse perfectum, penitus mortuo concedente, neque a successore expediti.

9. Verum admittenda non est haec limitatio, sicut neque illam admittit noster Molin. disp. 599. num. 4. Suarez lib. 8. c. 2. n. 4. Azor. tom. 1. lib. 5. c. 2. q. 5. circa fin. Thom. Sanch. lib. 8. c. 29. n. 7. quia iure naturae ad committendam alicui iurisdictionem, & facultatem ad aliquid agendum, non requiritur scriptura, ut de se constat: iure autem positivo non invenitur talis exigentia ad omnes actus, sed solum ad iudicandum: & hoc non ex iure communi, sed ex reg. 25. Cancell. Ergo sine fundamento firmo haec conditio expostulatur. Quapropter infero cum Azor, & nostro Molin. validam esse facultatem ad testandum, ad instituendum maioratum, ad eligendum Confessorem, qui absolvat a reatu, ad non servandum ieiunium, ad celebrandum tali hora, & tempore sacrificium, ad faciendos ordines non servatis interstitiis, vel extra tempora, vel ante legitimam aetatem, ad lucrandas indulgentias, & alia similia, si iurandi literae non expendantur, sed solum verbo placuerit facta concessio: consentis Nicol. Garc. 6. p. de benef. cap. 2. circa fin. ad n. 350.

§. II.

An promulgatio, seu notitia privilegij ad privilegium requiratur.

1. Requiritur promulgatio, ut alij privilegium non impediant, & quae sufficiat.
2. Quid dicendum de privilegio, quatenus favor est privilegiati Notatur distinctio privilegiorum pro declaratione.
3. Non censetur privilegium concessum, quovisque illius notitiam habeat.
4. Satisfit cuidam obiectio.
5. Limitatur ab aliquibus, ut intelligatur de privilegio gratioso, non remuneratorio. Sed non admittitur.
6. Secundo limitatur, ut ante acceptationem, seu notitiam privilegiati non habeat suam vim integram, tamen non possit revocari a concedente? Non admittitur.
7. Privilegium non expostulat notitiam illorum, in quorum damnum cedit.
8. Excepit nisi privilegio collatur alicuius iuris qualitatem.
9. Scientia privilegij requiritur in privilegio per se, & directe, seu in indirecto privilegio.
10. Qua acceptatio sufficiat? Sufficit facta per procuratorem, nuntium, &c.
11. Limitatur aliqui, ut non intelligatur de privilegio, quae seculum involvunt dispensationem.
12. Non admittitur limitatio.
13. Proponitur obiectio, quadam, & solvitur.

EX supetioribus constat privilegium habere rationem legis, non quidem respectu illius, in cuius fauorem est concessum, sed respectu aliorum, quia ipsi vel ex iure ipso naturali, vel ratione precepti in privilegio latum, tenentur non impedire privilegij vsum.

Si ergo de privilegio, quatenus inducit obligationem in his, qui formaliter privilegiati sunt, loquamur, certum esse debet indigere promulgatione, quae sufficienter privilegium manifestet: tum quia in hac parte privilegium habet rationem legis, seu precepti: tum quia precepti, & legis obligatio esse non potest, ubi non est illius notitia. Haec autem notitia non debet dari publicatione solemni, nisi privilegium sit vniuersi-

fali lege constitutum: quale est latum in Extravaug. 1. de relig. & venerat. Sanctor. & Clement. unica de Baptismo. & aliis, quia privilegia, quae non vniuersali lege, sed particulari indulte, & scripto conceduntur singularibus personis, & communitatibus, singulare commoditatem, & fauorem respiciunt. Ergo singularis publicatio sufficit: ea enim quae sufficit privilegiatis ad vrendum privilegio, eadem per se sufficit aliis, ne illius vsum impediatur, quia ex vno aliud necessario sequitur. At quia saepe occulte conceditur privilegium, & solum privilegio innotescit, ideo necessarium est hanc concessionem aliis etiam manifestari, ut teneatur illius vsum non impedire. Manifestanda tamen est ostensione publici instrumenti, quia publico instrumento fuit facta concessio, vel saltem manifestari debet per testes omni exceptione maiores, qui de concessione facta, & literis expedita nullum vitium haberentur testentur, vel saltem testentur publice, & coram omnibus privilegiatorum vsum fuisse privilegio, alias fidem perfectam in iudicio non facient, sic Syluest. verb. exemptio, quast. 5. & 7. Suarez lib. 8. de legibus, cap. 24. num. 10. Mascard. de prob. conclus. 845. num. 24. in foro tamen conscientiae non tanta probatio requiritur, sed sufficit ea, quae prudentem hominem certum reddere potest de privilegio concessio, qualis est celebranda ea, quae a solo privilegiato habetur, etiam si ipse suo iuramento affirmet se habere privilegium, quia, ut bene dicit Suarez supra num. 9. nullus in propria causa est testis omni exceptione maior, cui ex obligatione fides sit adhibenda, esto ex vrbantate aliquando credi possit.

2. Verum, si de privilegio, quatenus favor, & beneficium est privilegiati, loquamur, certum est, si sit privilegium per modum legis concessum, indigere promulgatione, sicut & ipsa lex indiget, & conuenienter expostulat notitiam illius in privilegio, esto non debeat singularium auribus intimari: sic omnes DD. referendi; hoc enim non est tam ratio beneficii, quam ratione obligationis inductae ex lege. Et si loquamur de privilegio concessio per modum scripti singularibus personis, vel communitatibus, in quorum commodum, & fauorem cedit, vana sunt Doctorum placita. Nam esto communiter dicant non valere privilegium, quovisque privilegiatus illius notitiam habeat, & privilegium acceptet, tot limitationes adhibent, ut ex illis potius videatur pro regula generali esse statuendum, valere privilegium abique notitia privilegiati. Et ergo eam distinctione procedamus, distinguenda sunt privilegia, alia sunt privilegia praeter ius, alia contra ius. Privilegia praeter ius voco ea, quibus aliqua iurisdictione, & facultas tibi conceditur, quae communi iuri non repugnat: contra ius voco omnes dispensationes, & facultates, quibus a iuris communis observatione eximitis. Et quidem posse Principem de plenitudine suae potestatis alicui privilegium concedere inuito, & nolenti, res debet esse indubitata: quae enim repugnantia ostendi potest, in eo, quod Pontifex habebit clericum ad matrimonium contrahendum, si causa communis expostulet, vel dispenser cum illegitimo ad ordines etiam nolente dispensationem, & obligationem decimandi, & ieiunandi auferat? Impedimenta enim haec, cum a potestate Pontificis tantum fuerint introducta, ab illo solum auferri possunt, & dispensari, nec consensus subditi requiri necessarii debet, sic Bonac. disp. 1. quast. 3. par. 3. n. 4. Salas disp. 20. sect. 14. num. 13. Suarez alios referens lib. 8. cap. 25. n. 15. Aduerto tamen, nunquam fit intelligendum esse factam esse concessionem, nisi clare constat.

3. Quapropter regula. Esti Princeps supremus possit privilegium quoddam tibi concedere, nulla illius notitia a te habita: attamen nunquam fit censetur concedere, sed eius concessio imbibit tacitam conditionem, dammodo non resistas, Probo, quia hoc expedit rectae gubernationi, ne beneficia, & mercedes Principis exprobrentur, & contemnantur: neve dentur nisi indigentibus & meritis. Secundo, quia privilegium est quaedam donatio, quae abique acceptatione donatarij non censetur habere effectum: sic Menoch. lib. 2. de arbitrar. centur. 2. casu 185. n. 31. Sanchez lib. 1. de matrim. disp. 6. n. 10. & 29. & lib. 3. disp. 30. num. 13. & disp. 36. per totam. Bonac. disp. 1. de legibus, q. 3. punct. 3. n. 5. Suar. lib. 8. de legib. c. 25. num. 17. & seqq. Valq. disp. 156. c. 4. n. 30. & 31. Salas disp. 20. sect. 14. Azor. tom. 1. lib. 5. c. 3. q. 7. & c. 23. n. vlt. & alij plures ab eisdem relati.

4. Neque obstat aduersus hanc regulam, quod privilegium equiparari solet legato, autenti, de nup. §. disponat. collat. 4. Sed legatum relictum a testatore acquiritur legato, etiam ignorantia a tempore motus testatoris, licet pars §. surdo, ff. de leg. 2. Ergo privilegium, Non inquam, obstat, quia solum equiparatur in eo, quod vtrumque seruandum sit, & privilegium, & testamentum: ac quolibet diuersas condiciones expostulat ad sui valorem; testamentum enim morte testatoris firmatur, privilegium vero acceptatione privilegiarij. Neque item obstat l. 1. §. 1. ff. de iudic. ubi ignorantia sibi esse prorogatum iurisdictionem, illam de facto habet: sed prorogatio est quoddam privilegium. Ergo. Non, inquam, obstat, quia iurisdictione prorogata eadem est eam principali, ac prouide non est mirum, si ad prorogationem specialis scientia, & acceptatio non requiratur.

semper causam habere debet. Nam vel privilegium est dispensationem legis communis, & tunc omnes concedunt ratione dispensationis causam ad se debere, ut licet legislator procedat ad illud non leuaret iustitiam distributivam, si pro sua voluntate, nulla alia causa intercedente, alicui communi lege eximeret. Si autem est purum beneficium Principis, neque alicui merito, nec iuri communi derogans, etiam causam honestam habere debet, ut licet concedatur: aliis prodigalitatibus, & vitij acceptationis personarum arguetur, & occasionem dabit inuidiae, & perturbacionis reliquis aliis non privilegiatis: & ita tenet Suarez lib. 8. cap. 21. num. 2. Salas disp. 17. sect. 4. sub num. 29. etiam contra tenet Sanchez lib. 8. de dispensat. disp. 1. num. 3. Causa autem concedendi privilegium, non est necesse, ut immediate bonum commune respiciat, quia privilegium est lex privata, & primario bonum privatum respicit, quare si in remuneracionem alicuius virtutis, scientiae, vel laboris privilegij conceditur privilegium, sufficiens tunc honestas eius concessio, quia haec causa particularis mediata ad bonum commune dirigitur, quatenus fouet religionem, pietatem, vel iustitiam, sic Salas disp. 17. sect. 4. §. 2.

Quod si de valore privilegij loquamur, si legislator velit dare absque causa, validum est privilegium, quia semper est de re, quae solum a voluntate legislatoris pendet, nam si privilegium est purum beneficium, est de bonis illi tubiectis, & quoniam ipse est dominus: si autem est dispensationem suae legis, si cui potest legem totam abrogare, ita potest limitare illius obligationem, & ratione illius limitationis aliquas personas eximere, sic Suarez, Salas, & Sanchez sup. a cum communi sententia. Quod secus est de indulgentiarum concessione, quia tunc dispensant nomine Christi, de eius meritis, & reliquorum Sancto- rum, cui dispositioni Christus non censetur consentire, nisi quando rationabilis est, & ex iusta causa procedit. Dixi valere privilegium si legislator velit dare absque causa, quod nunquam est praesumendum, quia nunquam debet delictum praesumi, praecipue in Principe, & ex dictis constat esse delictum, si absque causa concedatur. Ex quo fit saepe invalidum esse privilegium, quia causa, ob quam fuit concessum, vere non est, sed falso allegata, ut infra dicemus: quando autem privilegij bona fide procedit, vel Princeps motu proprio privilegium concessit, semper praesumi debet, esse tunc concessum, quia stat praesumptio pro legitimitate, sic Salas supra sect. 4. num. 30.

PUNCTUM VI.

Possitne privilegiatus uti suo privilegio in quolibet loco, etiam extra territorium concedentis.

- 1 Pro omni loco concedentis valet privilegium.
- 2 Si a concedente limitatur pro aliquo loco, extra illum non potest exerceri.
- 3 Si privilegium sit dispensatio alicuius impedimenti, se habilem reddit pro omni loco, ac si impedimentum non habuisset.
- 4 Si usus tui privilegij non est extra territorium concedentis prohibitus iure communi, aut speciali constitutione illius loci, tunc ille potest.
- 5 Secus est, si obstat legibus, & constitutionibus contrarium respicientibus.
- 6 Expenditur, utine possit privilegio ab Episcopo concessio, si eius usus obstat legibus communibus, vel municipalibus illius loci, qua transit? Responditur, ut probabiliter, et uti non posse, si usus aduersetur speciali constitutioni illius loci, secus si communi.
- 7 Proprietas aliquot oblationes.
- 8 Illis si satis.

Primo certum est privilegium concessum absolute, & sine ulla limitatione valere pro omni loco, & territorio concedentis; quia non est maior ratio de uno loco, quam de alio. Ergo ne iniuriam sit, ambiguum, & incertum pro omni loco intelligendum est, adde, si legislator non vellet pro determinato loco privilegium valere, ipse se debet explicare: cum autem non se explicauit; prudenter intelligitur pro omni loco concessisse, praecipue cum sit regitur §. 5. contra eum, qui legem aperit, dicitur potius, est interpretatio faciendae, sic Suarez lib. 8. cap. 26. num. 2. Bonacina disp. 1. q. 3. punct. 5. num. 1.

Secundo certum est, si ab ipso concedente privilegium limitatur pro aliquo loco, extra illum extendi non posse, quia non potest extendi ultra intentionem concedentis, cum ex eius intentione, totus valor privilegij pendat: haec autem limitatio colligi potest, vel ex verbis, quibus privilegium conceditur, vel ex fine, ob quam conceditur, vel ex materia circa quam conceditur. Quando ex verbis privilegij limitatio constat, tunc conclusio est clara, ultra illa extendi non posse. Si vero verba sint indifferencia, & ex fine, aut ex materia concessiois appareat pro aliquo determinato loco privilegium concedi, ultra illum extendendum non est. Haec ratione dicunt plures Doctores privilegium Bullae cruciatæ concessum Hispanis comedendi la-

eticinia tempore Quadragesimæ; non posse extra Hispaniam extendi, quia ob inopiam piscium Hispanis conceditur. Credo tamen non esse hunc finem, sed ieiunij rigorem temperare summentibus bullam, ob subsidium, & elemosinam ab ipsis datam: alias habitantes in locis maritimis, ut sunt plures in Hispania, privilegio illo uti non possent. Sed quidquid sit de hoc exemplo, regula est certissima, vnicuique conferri finem concessiois esse pro loco limitato, non debere ultra illum extendi. Hic autem finis ex tenore ipsius privilegij cum antecedentibus, & consequentibus, & ex materia ipsius coniecturandus est.

Tertio certum est, si ratione alicuius impedimenti, inhabilitatis, irregularitatis, & dispensationis in supra dicto impedimento, ubilibet poteris uti functionibus communibus, ac si impedimento nunquam fuisset ligatus, hoc enim non est concedere privilegium pro omni loco, sed tollere impedimentum, quod tuam habitatem impediabat: sic exoratus impeditur ob vorum castitatis, vel ob asinitatem contractam petere debetur, si dispensationem impedimenti obtineat, ubilibet debetur petere potest: & irregularis, suspensus, & excommunicatus, qui ratione excommunicationis, suspensionis, aut irregularitatis impeditur erat ordinis, aut beneficium suscipere: si dispensationem obtineat, habilis ubique manebit, sic Th. Sanchez lib. 8. dispensat. disp. 3. num. 27. aduersus aliquos num. 16. r. late.

Quarto certum est, si usus tui privilegij illo in loco, qua transit, non est prohibitus iure communi, neque aliqua synodali, aut municipalis constitutione, te illo uti posse, quia aliunde, quam ex iure communi, constitutione, aut mandato speciali superioris illius loci impediti non potest. Neque obstat, concedentem tibi privilegium exercere iurisdictionem extra territorium suum; quia non exercet iurisdictionem contentiosam, cum strepitu iudicij, sed voluntariam, quam ubique exercere potest.

Quinto est certum, si privilegij usus obstat legibus, & constitutionibus respicientibus contra, aut vel boni in communi illius loci, qua transit, quibus legibus diximus in omnium sententia persequi, & forenses teneri, te illo privilegio uti non posse extra locum concedentis, quia concedens non habet potestatem (ut suppono) te a iurisdictione superioris illius loci eximere, qui non est superior illo: ac proinde non potest te liberare ab obseruatione illarum legum, qua reliqui peregrini, & forenses tenentur. In his consentiunt Doctores, ut constat ex Suar. & Bonac. supra.

Difficultas est, an uti possis privilegio a tuo Episcopo concessio, quando in alieno territorio existis; si eius usus obstat legibus communibus, vel specialibus constitutionibus, aut mandatis illius loci, qua transit? v.g. Obtinuisti privilegium eligendi confessorem, comedendi carnes diebus prohibitis, non recitandi horas, laborandi festis diebus, legendi libros haereticorum: quae omnia possunt esse & prohibita lege communi, & speciali aliqua constitutione, aut mandato. Difficultas ergo est, an possis uti illo privilegio, ubi conque existat?

Censo resolutionem huius difficultatis pendere ex illa, an forenses teneantur legibus, constitutionibus, & mandatis loci illius, qua transeunt. Nam in sententia illorum, qui dicunt non teneri, manifeste inferitur uti non posse privilegij supra dictis: siquidem mandato, lege, aut constitutione locali impediti non potes. At qua nos, ut probabiliter, retulimus, forenses non solum legibus per modum statuti, sed etiam per modum sententiae, hoc est, constitutionibus, & mandatis localibus ligari, sicut ligantur vicini, & naturales; ideo censo te supra dictis privilegij uti non posse, si illo in loco, qua transit, est specialis aliqua constitutione, aut mandato prohibitis illorum usus: quia ab obligatione illius constitutionis, & mandati, quam contrahis ratione transiens habitacionis, exemptus esse non potes virtute privilegij alibi tibi concessi, quia privilegium illud non est ab aliquo, qui potestatem habeat remittendi obligationem impositam tibi per superiorem illius loci, qua transit; quia non est superior illo, & ita docet Suar. lib. 8. cap. 26. a num. 7. Salas disp. 17. sect. 10. num. 54. Bonacina disp. 1. q. 3. punct. 6. num. 4. Aduerte, etsi Bonacina; & Suarez, cum de obligatione forenium legibus loci, qua transeunt, loquerentur, affirmarent, non teneri mandatis, & sententis superioris illius loci; nihilominus in praesenti dicunt privilegium his teneri: neque uti posse privilegio eligendi confessorem; aut comedendi carnes, si specialiter prohibetur a super ore illius loci, quod non videtur satis consequenter. Aduerto secundo ex benigna interpretatione voluntatis superioris illius loci, qua transit, praesumere potes te obligatum non esse eius legibus a quibus in tuo territorio exemptus es, & quae specialiter loci illius non sunt propriae, sic Salas disp. 17. sect. 10. numer. 56. Bonacina disp. 1. q. 3. punct. 7. numer. 6. Suar. supra.

Si autem usus tui privilegij non sit contra aliquam specialem constitutionem, aut mandatum loci illius, qua transit, sed solum aduersetur legi communi aequae in tuo, ac in alieno territorio obliganti, ut probabiliter existimo te exemptum esse, licetque uti posse tuo privilegio, quia obligatio illius legis eadem est.

DE
ASTRO
PALACIO
TOM.
II
EL

n. 8. & lib. 4. in Decalog. cap. 48. Ratio quare hæc acceptatio sufficiat, est, quia hæc sufficit ad constituendam validam, & firmam quamlibet aliam donationem. Ergo & priuilegium. Consequenter est legitimum, quia priuilegij concessio est quædam donatio. Antecedens probatur, quia inter voluntatem donantis priuilegium, & recipientis illud, debet esse aliqua ratio & respectus: at hic sufficienter intercedit, si nomine tuo alius accipiet; ea enim, quæ alius nomine tuo facit, tu facere censetur. Quapropter in l. 5. tit. 4. p. 5. hoc necessarium ad donationem, vel promissionem requiritur, tibi mensuro certo, que le imbie a deyr se, aludemente lo que le da, & in l. 3. tit. 11. pari. 5. ibi, embiando a prometer, o deyr por su carta firmada, o por su mensuro cierto, & multis allegatis docet Sanchez illo lib. 1. de matr. disp. 6. n. 2. Ex quo si validum esse priuilegium a puncto acceptationis per te, vel per tuum nuntium, procuratorem, aut litteras factæ. Quod autem alia acceptatio non sufficiat, probatur, quia acceptatio, quæ ætate immediatè vel mediatè per nuntium aut procuratorem non fit, tibi tibi non potest. Quocirca si tibi absenti Titius concederet priuilegium aliquod, & Petrus, qui neque est tuus nuntius, neque procurator, neque haberet ad id mandatum, acciperet, nulla esset talis acceptatio, quia reputari non potest tua, eo quod nomine tuo facta non fuerit, si autem ipse Petrus non missus a donante, sed sua sponte tibi nuntiat concessioem à Titio factam, & tu acceptares, est Gregorius Lopez l. 2. verbo no lo puede, tit. 4. part. 5. & Azuado lib. 5. recopil. tit. 16. l. 2. n. 20. affirmant valeret cum communis sententia tenendum est esse inuadendam, nec locum esse factam; quia illa non est acceptatio donationis factæ, non enim censetur facta, quousque donans, donatio, vel alicui nomine ipsius manifeste, sic Capius multis relatis decis. 180. num. 9. Sanchez lib. 1. disp. 6. num. 3. Ex his plures illationes inferunt Sanchez, & Bonacina supra, sed & ex doctrina posita manifeste sunt.

11 Temperat tamen supradictam doctrinam Vasq. de legib. disp. 156. cap. 4. n. 31. & 32. Sicut lib. 8. de legibus, c. 25. n. 25, ut procedit in priuilegiis, quæ factum habere possunt sine operatione priuilegij, licet veto de priuilegiis, quæ secum inuoluunt legis communis dispensationem; de his enim censent non valere, quamvis nuntius, vel procurator accipiat, quousque priuilegij notitiam illius habeat. Probant, quia hoc priuilegium, & dispensatio legis est, ut licet facias, quod aliis tibi illicitum erat, sed hoc obtinere non potes, quousque illius priuilegij notitiam habeas. Ergo non censetur vique tunc priuilegium concessum.

12 Sed reijcienda est hæc sententia, ut eam reijcit Sanchez lib. 4. in Decalog. c. 48. n. 9 & Bonacina disp. 1. quæst. 2. punct. 3. num. 15. cum Syluest. verb. priuilegium, quæst. ult. Ratio est, quia concedens tibi priuilegium dispensationem legis, non intendit te à legis obseruatione eximere per se, & ut priuilegij. Sed hæc exemptio fieri potest, est ut illum ignores. Ergo ignorantia tui valori priuilegij oblatæ non potest. Minorum probat. Lex legitime publicata potest esse ligare ignorantem, est ipsi à legis obseruatione excusatur. Ergo priuilegium legitime publicatum, & acceptatum eximunt ignorantem à legis obligatione, est ipsi ob ignorantiam lege obligentur. Hæc enim ignorantia est per accidens, & non per se, quam Princeps non attendit. Et confirmo ex his, quæ admittunt Suarez, & Vasquez: hi enim dicunt, si tibi concedatur priuilegium, ne excommunicatione Ordinarij ligari possis, esse validum priuilegium, à tempore, quo tuus procurator accepit, est tu illius ignoras sis; quia hoc priuilegium non petit in se aliquid vsum sed potius tollit vsum facultatis Ordinarij te excommunicandi. Item dicunt, si tibi concedatur facultas colligendi decimas ex aliquo loco, valere priuilegium à tempore concessiois, & acceptationis factæ per tuum procuratorem, quia, ut statum sis dominus, non est necesse, ut decimas colligas ante notitiam priuilegij. At ex his exemplis non leuiter confirmatur solita sententia, & contraria infirmatur. Fundamentum enim contrarium eo tendebat, ut probaret non esse intentionem concedentis priuilegium dispensationem legis, quousque illius notitiam habere possis; quia illo priuilegio legislator intendit licitum, & honestum vsum in priuilegiato, sed hæc ratio in supradictis exemplis æquè procedit: ideo enim eximere te excommunicatione Ordinarij, ut licet procedere possis illa non firmitas; & habes ius decimandi ut sine peccato colligere decimas possis; sed hæc intentio est de facto non habet effectum ob ignorantiam priuilegiati, non obstat horum priuilegiorum vaorij. Ergo neque etiam obstat priuilegiis dispensatiuis. Et confirmo: matrimonium contractum per procuratorem validum est, & ad licitum copulæ vsum ordinatur, & tamen illo uti non potes, quousque per te illius notitiam habeas; & generaliter quælibet donatio per procuratorem acceptata ius tribuit donatio utendi te donata: & nihilominus illa uti non potest, quando ignorat donationem. Ergo sicut hæc impotentia non obstat vaori donationis: ita neque valori cuiusvis priuilegij, quia super censetur hæc impotentia per accidens, & non orta ex ratione priuilegij, & manifestationis illius, si que fit satis fundamento contrario.

13 Sed obijciat: Priuilegium tibi concedens exemptionem à lege nullius effectus est, dum priuilegium ignoras, quia de facto à lege non eximeris. Ergo non est verissime valorem habere, quousque ad tuam notitiam deueniat?

Respondet id. in argumentum fieri posse in lege, probaturque legem non habere valorem in subditis ignorantibus quare cum tibi necessarium dicendum sit ignorantiam esse per accidens ad legis valorem: sic dicendum est in priuilegio acceptato. Præterea multiplex effectus ex valore priuilegij oritur. Primo, si lex in qua dispensatur, non solum erat prohibens, sed irritans actum, & de facto positio priuilegio actum operaris, valeret actus, quamvis ex ignorantia peccatum commiseris. Hac enim ratione, si tibi habeat impedimentum contrahendi matrimonium concedatur dispensatio Romæ, & tuus procurator accipiat, & sub probabilitate illius, est ignorans, contra his, peccas; at matrimonium tenet. Et idem est de iurisdictione concessa ad absolouendum, & de omni alio priuilegio. Si autem priuilegium solum det licitum vsum, quia lex, in qua dispensatur, solum erat prohibens, potest deservire, si habeat excommunicationem, aut reclusionem annexam, ne in illam incurras; & dato non obtineri effectum à superiore intentum, id est per accidens ex tua ignorantia, non ex ratione priuilegij, quod sufficienter censetur promulgatum, dum tuo procuratori intimatum fuit, & ab illo tuo nomine acceptatum.

PUNCTVM IV.

A quo, & cui priuilegia concedi possit.

- 1 Nullus alius præter legislatorem priuilegium concedere potest.
- 2 Neque aliis, nisi subditis possunt priuilegia concedi.

Regula est, nullum alium præter legislatorem posse priuilegia concedere. Et quidem de priuilegio dispensatio legis res est manifesta, quia nullus alius præter legislatorem, aut superiorem illo, potest propria auctoritate in lege dispensare. Si autem de priuilegio concessio facultatis extra ius commune, vel municipale loquamur, probatur non posse ab alio concedi, quam à legislatore; quia nullus alius potest legem ferre obligantem subditos præter legislatorem: at concedens hoc priuilegium, simul etiam fert, vel ferre potest legem obligantem, ne priuilegium impediatur in vtu priuilegij, alius priuilegium non erit lex priuata: ergo necessarium dimanare debet priuilegium à legislatore, & ita tenet alios referens Suarez lib. 8. c. 8. n. 1. Dalas disp. 17. sect. 3. à n. 37. Bonacina disp. 1. q. 3. p. 3. n. 1. Azor 1. p. lib. 5. cap. 22.

Quocirca omnes illi, & soli, qui potestatem habent legislatiuam, possunt priuilegia concedere; & hæc circa materiam sibi subiectam, & circa quam legem ferre possunt. Quapropter Pontifex, & Rex potest concedere priuilegium derogans iuri communi; Episcopus vero, & magistratus iuri solum à se statuto. Item Pontifex, & Rex possunt concedere priuilegia circa materiam sibi subiectam, quæ in illa est; Episcopus vero, & magistratus solum in materia, quæ illis subiecit, & circa cuius obseruationem subditos cogere possunt: sic tenent supradicti Doctores.

2 Ex quibus constat, quibus personis concedi possunt priuilegia; si enim priuilegia sint dispensatiua legis, solum subditis, qui lege arctantur, possunt concedi: si autem sint facultatis concessio, non solum subditis, sed etiam non subditis, concedi possunt; potest enim Rex clericis, tam naturalibus quam exteris, & quibuscumque forensibus, permittere aliquos contratus in suo regno, qui aliis sunt prohibiti. Item potest permittere extirpare ex regno arma, cibos, & alia, quæ subditis prohibentur. Ergo priuilegium concessio facultatis non subditis dari potest. Ratio est, quia per huiusmodi facultatem, & priuilegium non arctatur priuilegiatus ad vsum illius, sed libere omittere potest. Ergo sicut est capax cuiusvis donationis, capax etiam est huius priuilegij. At quia priuilegium inuoluit respectu aliorum, qui priuilegiati non sunt, rationem legis obligantis, ne priuilegiatum in vtu priuilegij impediatur; ideo hæc priuilegia concessa à Principe non subditis, debent esse de materia, quæ Principi est subiecta, & circa quam subditos cogere potest: sic Doctores supra relati.

PUNCTVM V.

An in concessione priuilegij causa aliqua requiratur.

- 1 Ad licitam concessioem semper causa requiritur.
 - 2 Secus ad eius valorem, nunquam tamen sic datur præsumitur.
- 1 Sicut esse potest de valore priuilegij, vel de licita illius concessioe. Si de licita illius concessioe loquamur, semper